

Korenbeleid Suitbertusparochie. Mei 2022

Inhoudsopgave:

- 1. Het pastoraal- liturgisch kader/ verantwoordelijkheid pastoraal team (PT)**
 - 1.1 algemeen
 - 1.2 taken van een koor
 - 1.3 Eucharistieviering
 - 1.4 Woord- en communieviering
 - 1.5 Gebedsviering
 - 1.6 plaats van het koor
 - 1.7 dirigent/ organist
- 2. Praktische afspraken met PT/ verantwoordelijkheid parochiebestuur (PB)**
 - .2.1 afwezigheid koor/ cantors
 - 2.2 liturgische kennis
 - 2.3 liturgieboekje Berne- Heeswijk
 - 2.4 algemene afspraken
- 3. Aspecten muzikale aangelegenheden**
 - 3.1 overzicht kengetallen koren Suitbertusparochie
 - 3.2 de muzikaal coördinator (MC)
 - 3.3 taken MC
- 4. Financiële aspecten**
 - 4.1 vergoeding gekwalificeerde dirigenten/ organisten
 - 4.2 vergoeding overige musici
 - 4.3 beleid uitgaven koren
- 5. Aanbevelingen**

1. Het pastoraal- liturgisch kader/ verantwoordelijkheid PT.

1.1 Algemeen.

Koren vormen een belangrijke spil binnen iedere geloofsgemeenschap. Ze zijn ondersteunend aan de liturgie.

In onze rooms-katholieke traditie is het samen zingen altijd van groot belang in de viering van de liturgie. Koren, organisten, cantors en andere musici leveren ieder een eigen en belangrijke bijdrage aan de liturgie die wij vieren.

Een koor kan het geheel van gebed, bezinning, lezingen en preek als het ware verbinden. De zang in de vieringen is in de eerste plaats een zaak van de hele gemeenschap. Het is van belang om de samenzang te versterken en te ervaren dat samen zingen, vreugde en inspiratie geeft en ons geloof verdiept.

Koren kunnen daaraan bijdragen, bijvoorbeeld doordat de dirigent voorafgaand aan de viering een lied met de kerkgangers oefent zodat de drempel om mee te zingen lager wordt. De dirigent kan ook tijdens de viering door gebaren de gemeenschap aanmoedigen om mee te zingen. Bij de liedkeuze wordt rekening gehouden met de mogelijkheden voor samenzang. Het is belangrijk dat in ieder geval het openings- en slotlied kan worden meegezongen.

Omdat koren vaak een "eigen" repertoire/ genre kennen, trekken ze dan ook juist meer of minder kerkgangers.. Maar: koren blijven ter ondersteuning van de dienst : het kan niet zo zijn dat het a.h.w. een "optreden" wordt.

Het bestuur wil, met behoud van het eigen karakter van ieder koor, laten zingen wat liturgisch verantwoord is.

We kennen in onze Suitbertusparochie een diversiteit aan koren.

Opgemerkt moet worden dat het coronavirus er ook bij de koren behoorlijk "ingehakt" heeft. Het is voor een koor heel lastig wanneer er gedurende lange tijd niet gezongen/ gerepeteerd kan worden. Alternatieven om bijvoorbeeld via Teams, Zoom of Jamulus te repeteren, bleken slechts een marginaal effect te hebben.

In deze notitie ga ik er van uit dat op een enkele uitzondering na, de koren na de zomervakantie weer zullen opstarten. De samenstelling van de koren is in grote lijnen gelijk gebleven aan het overzicht uit de eerste notitie, zij het dat een aantal koren te maken heeft (gehad) met een dalend aantal leden. Dat heeft enerzijds te maken met de vergrijzing, maar anderzijds ook door verdergaande secularisatie. Soms is mede daardoor gekozen voor het feit dat niet meer iedere zondag het gehele koor aanwezig is, maar dat er gewerkt wordt met één of meerdere cantors.

Deze situatie heeft dus niet alleen een "corona- oorzaak....."

De eerder genoemde diversiteit van de koren kan zeker tot uitdrukking komen in het Eucharistisch Centrum van onze parochie: daar vindt immers iedere zondag een Eucharistieviering plaats.

Het pastoraal- liturgisch kader is bekend bij de (besturen van de) koren van onze parochie. De koren handelen daarnaar wat betreft de keuze van hun repertoire en hun rol in de viering.

1.2 Taken van een koor.

Feitelijk heeft een koor drie taken:

- * ondersteuning van de samenzang,
- * afwisseling (koor en samenzang in één lied/ psalm)
- * koorzang: pure (liturgische) koorzang

De uitwerking van die taken wordt in deze notitie verder uitgewerkt: het gaat daarbij om een duidelijk verschil tussen een Eucharistieviering, een Woord- en communieviering en een gebedsviering.

1.3 Eucharistieviering.

De keuze van gezangen wordt gebaseerd op een combinatie van de Schriftlezingen en de feestdag en/of liturgische periode (bv. Advent, Paastijd).

Drie soorten gezangen vragen om speciale aandacht:

- * **vaste gezangen** (Kyrië, Gloria, Sanctus en Agnus Dei) vormen de basisstructuur van de liturgie van de Eucharistie. Ze mogen niet weggelaten worden, of door andere gezangen vervangen worden. Een koor heeft deze gezangen (bijv. een bepaalde mis) in het repertoire.
- * **de psalm**: een wezenlijk onderdeel van de Dienst van het Woord, evenals het Alleluja-vers ter voorbereiding op het Evangelie. In een aantal gevallen is de officiële tekst iets aangepast en wordt gesproken over: “naar psalm...”
- * **acclamatie**: daar zijn er veel van, die bijvoorbeeld gezongen kunnen worden als antwoord na een lezing; bij de voorbede of in het Eucharistisch gebed.

De eindverantwoordelijkheid voor de keuzes die op het gebied van de zang gemaakt worden, ligt bij de priester/ pastoor. Hij zal wat de inhoud betreft deze taak uitvoeren in goed overleg met kerkmusici, collega's in het pastoraat en liturgische medewerkers. Dit geldt eveneens voor het gesteld bij 1.4 en 1.5

Voor de formele en financiële afspraken voert de pastoor deze taak uit in goed overleg met het parochiebestuur en de locatieraden.

1.4 Woord- en communieviering.

De vaste gezangen worden bij deze viering niet gebruikt; er zijn voldoende alternatieven (bijv. Heer, ontferm U; loflied)

De psalm kan eventueel wel gezongen worden, evenals het Alleluja-vers.

De geloofsbelijdenis, dan wel een geloofslid kan worden gezongen en het “Onze Vader” kan gezongen of uitgesproken worden.

De officiële tekst kan in deze viering iets afwijken.

De indeling van de liturgie bij een Woord- en communieviering is vastgelegd in het document "Orde van dienst", dat beschikbaar is bij het secretariaat.

1.5 Gebedsviering.

Af en toe vinden ook vieringen plaats, waarbij er geen sprake is van het uitreiken van de H. Communie. In de meeste gevallen gaat dan ook een "leek" voor en is er vaak ook geen koor/ muzikale begeleiding.

1.6 Plaats van het koor.

Formeel is de plaats van het koor tijdens de viering bij voorkeur niet op het priesterkoor, maar aan één van beide zijkanten. Het koor maakt immers deel uit van de geloofsgemeenschap en speelt zijn eigen rol, in wisselwerking met de voorganger en de kerkgangers.

In de kerkgebouwen van onze parochie is het niet goed mogelijk om aan de zijkant van het priesterkoor te staan. Vanzelfsprekend, is het voorgaande dan niet aan de orde. Van belang is wel dat in een dergelijke situatie de looproute van altaar naar tabernakel vrij blijft.

De voorganger en eventuele assistenten nemen plaats op het priesterkoor.

1.7 De dirigent/ organist.

Het vinden van (katholieke) dirigenten en organisten om de zang in de liturgie te kunnen leiden en begeleiden wordt moeizamer. Het spreekt vanzelf dat de voorkeur uitgaat naar een kandidaat met een r.k. achtergrond.

Wanneer niet-katholieke musici deze rol vervullen is het van belang dat zij (aantoonbaar) bereid zijn zich te verdiepen in de katholieke liturgie om de eigenheid ervan in het koorrepertoire tot zijn recht te laten komen.

2. Praktische afspraken met PT/ verantwoordelijkheid PB.

2.1 Afwezigheid koor/ cantors.

Wanneer er geen koor is om tijdens de viering te zingen, gaat de voorkeur uit om te werken met cantors. Niet alle voorgangers kunnen deze rol zelf vervullen, al zijn er enkelen die dit indien nodig wel kunnen en willen doen.

Behalve in geval van overmacht is er in ieder geval bij een Eucharistieviering altijd een organist aanwezig om de samenzang te begeleiden.

Mocht een dirigent of organist om andere redenen dan ziekte niet aanwezig kunnen zijn, probeert hij/ zij zelf een vervanger te vinden, zodat de muzikale ondersteuning in de viering gewaarborgd blijft.

2.2 Liturgische kennis.

De dirigenten van de koren worden geacht over liturgische kennis te beschikken en daarmee ook een rol te kunnen vervullen in het overleg met de voorganger over de te zingen liederen en gezangen in de viering.

In principe bepaalt de voorganger in samenspraak met de dirigent het repertoire. Koorleden die in een liturgiecommissie deelnemen kunnen suggesties doen, maar het eigenlijke overleg hoort plaats te vinden tussen voorganger en dirigent. Van beide kanten is het streven om in onderling overleg tot een verantwoorde keuze te komen. Lukt het niet om overeenstemming te bereiken, dan heeft de pastoor/ priester het laatste woord.

2.3 Liturgieboekje.

Vanuit het koor kan aan de voorganger een voorstel voor de liedkeuze worden gedaan. Ruim van tevoren wordt dan een voorstel naar de voorganger gemaaild.. Bij bijzondere vieringen is het verstandig om extra tijd in te plannen bij de voorbereiding. De voorganger dient dan z.s.m. een reactie op het voorstel te geven.

Het is de bedoeling van het bestuur om in de loop van dit jaar over te gaan op de liturgieboekjes van Berne- Heeswijk.

Wanneer er bij een bijzondere viering een eigen liturgieboekje wordt gemaakt, levert de verantwoordelijke vanuit het koor de overeengekomen liedkeuze tijdig aan, aan degene die binnen de geloofsgemeenschap het boekje maakt.

De locatieraad is verantwoordelijk voor het (laten) maken van deze boekjes, binnen de afspraken die daarvoor met het parochiebestuur gemaakt zijn.

2.4 Algemene afspraken.

In het kader van de auteurswet is het is een koor **niet** toegestaan om bladmuziek, dat op correcte wijze is aangeschaft, te kopiëren.

Alle koren in de Suitbertusparochie zingen tenminste éénmaal per jaar tijdens een viering in een andere parochiekerk van onze parochie

Het pastoraal team vraagt voor bijzondere vieringen nadrukkelijk medewerking van daarvoor “geschikte” koren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de viering van de 1e H. Communie en H. Vormsel.

3. Aspecten muzikale aangelegenheden.

3.1 Overzicht kengetallen reguliere koren (situatie per 01-01-2022)

	Linge	Linge	Linge	Bur/ Gm
naam koor	<i>Bloesem</i>	<i>Lingekoor</i>	<i>Ceciliakoor</i>	<i>Dithaga</i>
genre	modern	uitvaart/ huw.	traditioneel	modern
aantal leden	23	25	14	25
leeftijdscat.	48 - 65	40 - 80	65+	25 - 55

	Culemborg	Culemborg	Maurik	Tiel
naam koor	<i>AMDG</i>	<i>Schola</i>	<i>parochiekoor</i>	<i>Doreminicus</i>
genre	traditioneel	latijn	traditioneel	kinderkoor
aantal leden	25	7	12	20
leeftijdscat.	70+	70+	55+	8 - 14

	Tiel	Tiel	Tiel	Tiel	Varik
naam koor	<i>Chantiel</i>	<i>Mescalanza</i>	<i>Soli Dei Gloria</i>	<i>Walburgkoor</i>	<i>Cecilia</i>
genre	modern	modern	traditioneel	uitvaart/huw/lof	traditioneel
aantal leden	20	25	21	24	14
leeftijdscat.	15 - 25	25 - 55	65+	70+	60+

3.2 De Muzikaal coördinator.

Begin 2020 heeft ondergetekende alle locaties bezocht en gesprekken gevoerd met leden van de koren aldaar. Hierboven het geactualiseerde overzicht dat ook in de eerste notitie is opgenomen. Bovenstaande koren hebben allen hun eigen dirigent en/of organist. Enkele koren “doen samen” met een dirigent en/of organist.

Gelet op het eerdergenoemde feit dat het kerkbezoek (en daarmee ook de bestaanszekerheid van koren) verder zal afnemen, is het goed om op parochieel niveau te komen tot de aanstelling van een zgn. *muzikaal coördinator (MC)*.

Hij of zij wordt benoemd door het parochiebestuur en is dan verantwoordelijk voor de kwaliteit van de muziek in het algemeen binnen de gehele parochie.. Op termijn zou hij of zij deze functie mogelijk ook in de parochie Johannes 23.kunnen uitvoeren.

De muzikaal coördinator heeft een adviserende rol en legt verantwoording af bij het parochiebestuur. Hieronder een kort en ongetwijfeld nog onvolledig overzicht van mogelijke taken van deze functionaris.

Het spreekt voor zich dat deze taken nog concreter moeten worden uitgewerkt.

Taken:

- opstellen en onderhouden van kwaliteitscriteria
- initiëren gezamenlijke openingsviering en korendag (zie § 5)
- advies uitbrengen naar koren
- verbindende rol tussen koren en musici,
- stimuleren verdere samenwerking en/of mogelijk samengaan/ samenvoegen tussen de verschillende koren en het “bewaken” van gemaakte afspraken
- bij beëindigen van een koor, zoeken naar een passende oplossing
- verdere uitwerking van afspraken om te “wisselen” van koren
- aanspreekpunt voor alle voorkomende muzikale zaken

4. Financiële aspecten.

4.1 Vergoeding gekwalificeerde dirigenten/ organisten.

De honorering van professionele dirigenten en organisten wordt vastgesteld naar bevoegdheid en uitoefening van de gecombineerde, dan wel enkelvoudige functie. De vergoeding is op uurbasis en de norm van het bisdom is hierbij leidend.

4.2 Vergoeding overige musici.

De vergoeding van de kerkmusicus, die niet valt onder de hiervoor genoemde categorieën, maar die op verzoek van het bestuur of de locatieraad de viering muzikaal verzorgt, wordt in nader overleg vastgesteld. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk gewerkt wordt met de zgn. "vrijwilligersvergoeding".

4.3 Beleid uitgaven/ onkosten koren.

Om deze notitie zoals gevraagd, verder praktisch te houden, volgt hieronder een aantal concrete afspraken:

- instrumentarium en middelen ten behoeve van de koren komen ten laste van het parochiebestuur
- het onderhoud van orgel en (analoge) piano komt ten laste van de locatie
- aanschaf van apparatuur, instrumenten enz. met een bedrag > € 1.000,- altijd in overleg met de muzikaal coördinator of parochiebestuur
- evt. koorkleding komt ten laste van de koren/ musici zelf
- het parochiebestuur (bisdom) zorgt er voor dat de kosten van Buma/ Stemra voor alle koren in de parochie betaald worden
- ieder koor kan éénmaal per kalenderjaar een eigen collecte houden t.b.v. de koorkas (overleg met locatieraad)
- individuele beloningen / giften die een koor ontvangt, zijn ook daadwerkelijk voor het koor; een uitzondering hierop vormt een legaat.

5. Aanbevelingen:

- overweeg de aanstelling van een muzikaal coördinator
- stel de gezamenlijke openingsviering voor alle locaties weer in en zo mogelijk ook de jaarlijkse korendag. Mede hierdoor zal ook de verbinding tussen de koren verstevigd worden
- oude afspraken (op papier) inzake financiën worden gerespecteerd, maar treed in overleg met de musici die een "arbeidsovereenkomst" hebben om meer eenheid binnen de parochie te bereiken.
- stel deze notitie met instemming van alle locatieraden definitief vast.
- zorg er voor dat de afspraken die nu gemaakt zijn, ook daadwerkelijk worden nagekomen.